

K E S K
KONNA
ÕIGUSE
KESKUS

Keskkonnaõiguse Keskus 2021: tähtsamad saavutused

Koostajad: Tarmo Treimann, Jaan Aps

Tänuõnad: Kärt Vaarmari, Katre Liiv

Keeletoimetused: Katre Liiv

Kujundus, küljendus, infograafika: Kristin Made

Fotod: Katre Liiv, Kristiina Hussar, Päästeamet, Pixabay, erakogu

„Keskkonnaõiguse Keskus 2021: tähtsamad saavutused“ koostamist toetas Aktiivsete Kodanike Fond

Keskkonnaõiguse Keskus, 2023

KÕK on juba 14 aastat saanud pakkuda õiguslast ekspertteadmist, et keskkonnaõigus tagaks sellise looduskeskkonna ning loodusliku mitmekesisuse, mis on kooskõlas inimeste tervise- ja heaoluvajadustega. Selleks seisame õigusekspertidena avalike huvide eest ning nõustame nii üksikisikuid, kohalikke omavalitsusi, ettevõtteid kui ka kogukonnaseltse ja keskkonnaorganisatsioone. KÕKile on tähtis tegutseda professionaalselt ning läbipaistvalt.

„Keskkonnaõiguse Keskus 2021: tähtsamad saavutused“ võtab kokku tegevused, mis meie arvates on olnud KÕKi kõige mõjusamad 2021. aastal. Mõnel juhul ei pruugi mõju kohe arusaadav olla, vaid see ilmneb alles hiljem. Näiteks võib juhtuda, et täna mõjusaks hinnatud kohtuasi toob alles mitmete aastate pärast suure põhimõttelise muutuse mingis praktikas. Ent varasemate pealtnäha ehk pigem mõjuta sammudeta ei oleks hilisemat muutust tekkinud. Seega ei saa siit lugeda kõikide KÕKi tegevuste ja saavutuste kohta 2021. aastal, vaid meie meelest kõige sisukamatest ja mõjusamatest.

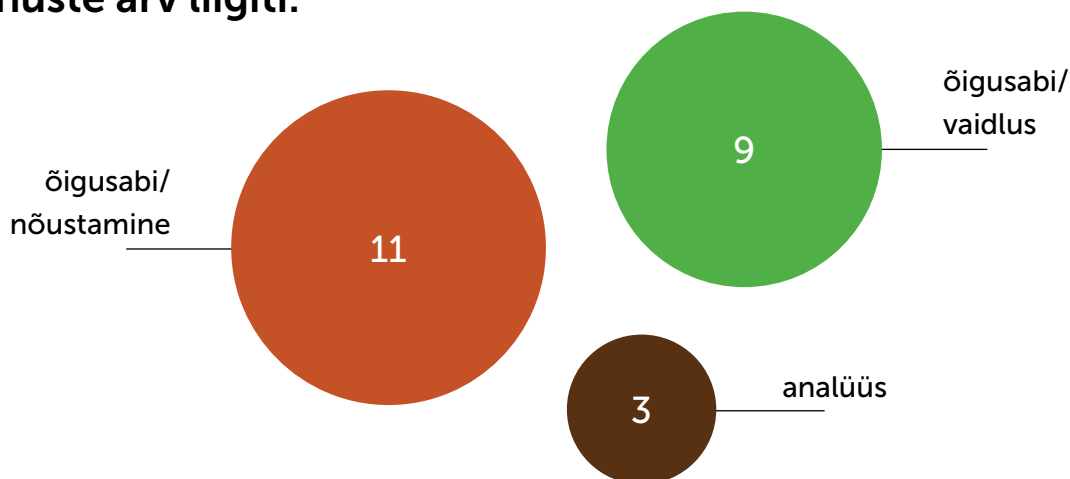
Oleme nendeni jõudnud tänu meie klientidele, koostööpartneritele ja toetajatele. Suur aitäh!

Nõustasime ja esindasime kliente 29 juhtumis

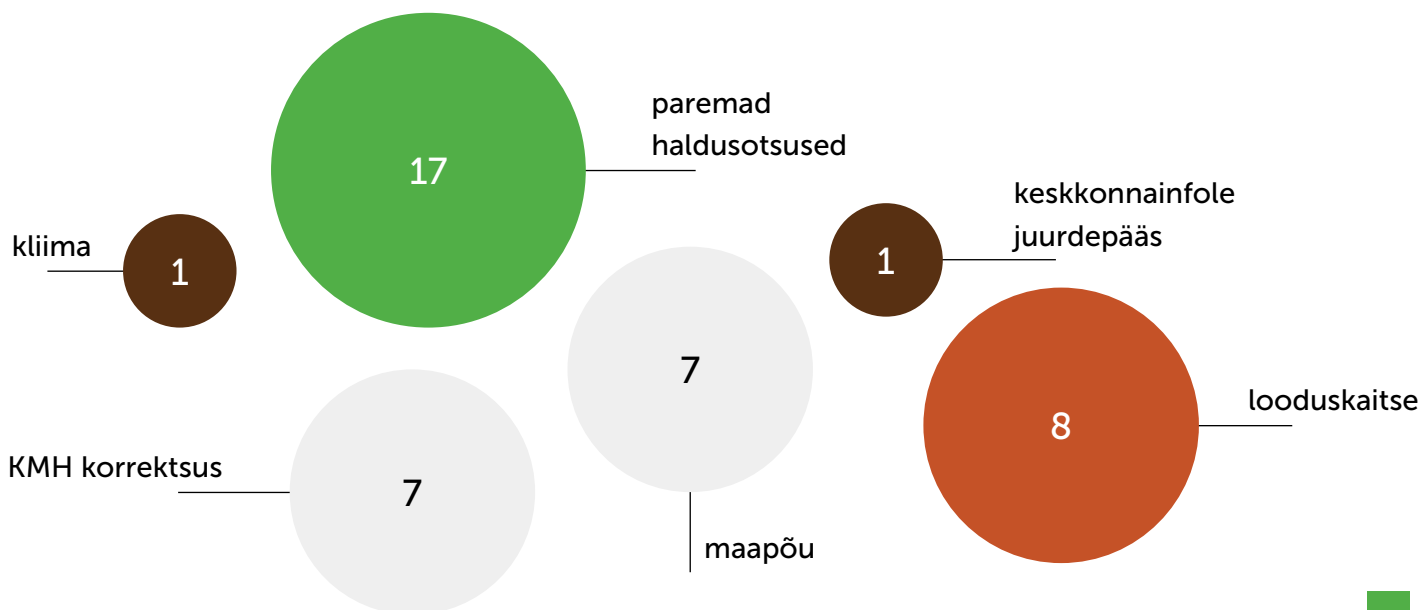
2021. aastal olid KÕKi tegevuste fookuses maapõue, looduskaitse, kliima, keskkonnamõju hindamise, paremate haldusotsuste ning keskkonnainfole juurdepääsu valdkonnad. KÕK pakub koolitusi, õigusnõustamist ning õiguslike analüüside ja juhiste koostamist. Suurima osa nimetatuid moodustas 2021. aastal õigusnõustamine. Õigusnõustamised, -vaidlused ja -analüüsid olid seotud eeskätt paremate haldusotsuste valdkonnaga ning kõige vähem kliimaga ja juurdepääsuga keskkonnainfole.

Tasuliste teenuste arv liigiti:

Tasuliste teenuste arv fookusteemade kaupa:

Teenuste koondsumma on sellel joonisel suurem kui teisel, sest enamik juhtumeid puudutas korraga mitut fookusteemat.

Kõige mõjusamad juhtumid

Natura rikkumismenetlus

Saavutasime selle, et Keskkonnaministeerium on tunnistanud puudujääke metsaraie mõju hindamises ning on alustanud eelnõu välja töötamisega, et probleeme lahendada. Samuti peatati raied 28 kuuks neil Natura aladel, kus kaitstakse metsaelupaigatüüpe. Rikkumismenetluse algatamiseks esitas kaebuse Eesti Keskkonnaühenduste Koda. [Loe siit](#)

Enefiti õlitehase ehitusloa vaidlustamine

Kohus võttis menetluse Eesti esimese kliimakaebuse ja peatas ajutiselt Narva-Jõesuu linnavalitsuse väljastatud ehitusloa. KÕKi juristid esindasid kodaniku liikumist Fridays For Future Eesti. [Loe siit](#)

Maima ja Rääma rabapõlengud

Maakohtu lõplik lahend kinnitas, et maastikupõlenguid on kohustatud menetlema Keskkonnaamet, mitte Päästeamet. See kohustus kehtib sõltumata põlengu toimumiskohast, sh kaevandamisalal. Kohtuvaidluses esindasid KÕKi juristid Eestimaa Looduse Fondi. [Loe siit](#)

Metsateatiste vaidlustamine Lääne-Virumaal

Kohus andis kliendile esialgse õiguskaitse ja ringkonnakohus esitas seisukoha, et metsateatise andmisel tuleb arvestada ka planeeritava kaevanduse mõju. Kohtuvaidluses esindas KÕKi jurist eraisikut. [Loe siit](#)

Kõige tähtsamad tegevused KÕKi fookusvaldkondades

Fookusvaldkond: **looduskaitse keskkonnamõju hindamise kaudu**

- Valmis eestikeelne mahukas analüütiline ülevaade Natura 2000 võrgustiku õiguslikest küsimustest koos kaheksa õigusliku juhtumi analüüsiga. Ülevaade annab konkreetseid suuniseid Natura 2000 aladega seonduvate õiguslike küsimuste lahendamiseks. Nendest suunistest lähtumine parandaks oluliselt otsuste kvaliteeti ning aitaks kaasa kaitstavate liikide ja elupaikade pikaajalisele püsijäämisele.
- Koostöös Eestimaa Looduse Fondi ekspertidega nõustasime perioodil 2017-2021 üle 80 eraisiku ja organisatsiooni seoses võimalike konfliktsituatsioonidega Natura 2000 aladel.

Tegevusi toetasid Euroopa Liidu LIFE programm ning Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Fookusvaldkond: **maapõue kasutus**

- Tõime koostöös Eesti Rohelise Liikumisega ja Purtse Jõe Arenduskeskusega ühte inforuumi 16 ehitusmaavarade kaevandamisest puudutatud kogukonda Harju- ning Lääne- ja Ida-Virumaal.
- Andsime viiele kogukonnale hoogu koolituste ja tasuta õigusnõustamisega.
- Panime kokku juhise kohalikele elanikele ja keskkonnaorganisatsioonidele osalemisvõimalustest kaevandamist puudutavates otsustes.

Tegevusi toetas Avatud Eesti Fond koos Vabaühenduste Liiduga Aktiivsete Kodanike Fondist.

Fookusvaldkond: **kliimamuutuse pidurdamine**

- Koostöös Eestimaa Looduse Fondiga ja Eesti Rohelise Liikumisega aitasime kaasa keskkonnaühenduste kliimaalaste huvikaitseoskuste suurendamisele:
 - » kliimavõrgustiku liikmete arv kasvas 15lt 33 liikmeni;
 - » esitati 5 ühispöördumist otsustajatele koos teiste organisatsioonidega.
- Keskkonnaühenduste esitatud ja KÕKi koostatud seisukohtadest tulenevalt otsustas keskkonnaamet korraldada Enefit-282 õlithase keskkonnaloa keskkonnamõjude hindamise, sh otsustati senisest põhjalikumalt hinnata kliimamõjusid.

Tegevusi toetas Avatud Eesti Fond koos Vabaühenduste Liiduga Aktiivsete Kodanike Fondist.

7 uudiskirja numbrit

Üks KÕKi tuntumaid „kaubamärke“ on [Eesti ainus keskkonnaõiguse uudiskiri](#). 2021. aastal ilmus uudiskiri seitsmel korral ning uudiskirjal oli aasta lõpuks tellijaid üle 600. Enim on nende hulgas ametnikke, kuid ka näiteks ettevõtjaid, advokaate, keskkonnahuvilisi. Tellijate arv kasvas aasta jooksul ligi 2 inimese võrra kuus.

Nii Eesti kui ka Euroopa Liidu keskkonnaõiguse värske arengutega kursis hoidmiseks saab uudiskirja omale postkasti tellida [KÕKi veebilehelt](#).

Kolm enim lugejaid köitnud uudist 2021. a. uudiskirjast olid:

Keskkonnaministeerium soovib seadusemuudatusega piirata juurdepääsu metsainventuuri alusandmetele ja muule keskkonnateabele. [Loe siit](#)

Euroopa Kohus selgitas isendikaitse sätteid seoses metsanduse ja maaarendusega. [Loe siit](#)

ÜRO tunnustas esmakordselt inimõigust puhtale keskkonnale. [Loe siit](#)

82 meediakajastust

Kohus peatas Eesti Energia plaanitava õlithase ehitusloa kehtivuse. Äripäev, 07.05.2021

„Kohus kinnitas tänase määrusega meie väidet, et KSH aruande sõnastuse kohaselt ei ole Natura alale ebasoodsa mõju avaldumine välistatud, mis aga on eeltingimus selliseid alasid mõjutada võivate tegevuste lubamiseks. Seejuures on see ainult üks viga õlithase keskkonnamõju hindamise menetluses - kaebuses oleme neid välja toonud veel mitmeid. Meie hinnangul on õlithase rajamise otsus tervikuna läbi kaalumata ning õigusvastane.”

Kärt Vaarmari, Keskkonnaõiguse Keskuse jurist

[Loe pikemalt](#)

Vastus kaitsealuse metsa hävitamise kohta on saladus isegi riigikogu ees. Postimees, 22.09.2021

„Loodusdirektiiv on parimal juhul vaid näiliselt üle võetud, sest direktiivi olulistele sätetele vastavad Eesti õiguse sätted ei ole praktikas rakendatavad ja neid tõlgendatakse viisil, mis ei võimalda saavutada direktiivi eesmärke, milleks on teatud liikide ja elupaikade soodsa seisundi säilitamine või taastamine.”

Kaarel Relve, Keskkonnaõiguse Keskuse jurist

[Loe pikemalt](#)

Ökoskoop. Elu kaevanduspiirkondades.

Vikerraadio, 22.02.2021

Mida tähendab elada kaevanduste piirkonnas ja seista oma õiguste eest? Keskkonnaõiguste Keskus koos Eesti Rohelise Liikumise ja Purtse jõe Arenduskeskusega püüdis koondada Harjumaa, Ida-Virumaa ja Lääne-Virumaa aktiivseid kogukondi kaevandamispiirkondades, et lahendada kaevandamissurvest tulenevaid probleeme. Saates kõnelesid Keskkonnaõiguse Keskuse juht Tarmo Treimann ja Lüganuse küla elanik Laila Meister.

[Loe pikemalt](#)

Looduskaitse seadus ei kaitse randu vaid looduse pärast. ERR, 21.12.2021

“Seletuskirja põhjendused ei kannata kriitikat. Asi pole vaid looduskaitse. Ranna- ja kaldakaitse regulatsiooni eesmärk on seaduses selgelt kirjas. Kõnekas on fakt, et selle sätte sisu eelnõu seletuskirjas ei käsitleta, kui esitatakse oma versioon regulatsiooni eesmärgist.”

Kaarel Relve, Keskkonnaõiguse Keskuse jurist

[Loe pikemalt](#)

Keskkonnaõiguse Keskuse koolitused 2021. aastal

Osalemiskoolitus kaevandusi puudutavates otsustes kaasarääkmiseks (veebis)

Sihtrühm: Kaevandustest puudutatud kogukondade esindajad

Koolitaja: Tiina Georg (KÕK)

Osalejate arv: 27

Õiguslikud võimalused huvikaitses - mis, millal ja miks? (veebis)

Sihtrühm: Kliimavõrgustiku liikmed

Koolitajad: Triin Jäädmaa (KÕK), Tiina Georg (KÕK)

Osalejate arv: 19

Maakasutuse ja metsanduse sektori roll kliimamuutuste leevendamisel (hübriid)

Sihtrühm: Kliimavõrgustiku liikmed

Koolitajad: Janika Laht (Eesti esindus EL juures), Siim Kuresoo (ELF), Jüri-Ott Salm (ELF)

Osalejate arv: 22

Koolitus kliimamuutustega kohanemisest (hübriid)

Sihtrühm: Kliimavõrgustiku liikmed

Koolitajad: Kärt Vaarmari (KÕK), Madis Vasser (ERL)

Osalejate arv: 24

Osalejate tagasiside

Osalemiskoolituse soovitusindeks: 9,57

„Koolitus oli väga vajalik ja informatiivne. Sain enda kogukonna jaoks palju infot. Väga meeldiv oli, et saime oma küsimustele vastused.”

„Koolitused on väga vajalikud. Need aitavad praeguse majandussurve pideva kasvu tingimustes huvigruppidel keskkonna kaitsmiseks üle Eesti või oma kodu ümbruses midagi ette võtta. Vajadus on suur, sest eraisikud, kohalikud kogukonnad, keskkonnaühendused ja ka osad KOV-id on paljude loodust kahjustavate suundumustega praegu Eestis hädas.”

KÕKi inimesed 2021

Kaarel Relve
jurist

Katre Liiv
kommunikatsioonijuht

Kärt Vaarmari
jurist

Merlyn Mannov
jurist

Tarmo Treimann
*tegevjuht ja
juhatuse esimees*

Tiina Georg
jurist

Triin Jäädmaa
jurist

Nõukogu:

Airi Andresson
Kadri Tillemann
Silvia Lotman